

ראה (180)

פִּי יִרְחַק מִמָּקֶד הַמָּקוֹם... וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרָיִךְ בְּכָל אֹתוֹת נִפְשֶׁךָ
(יב. כא)

כתב בעל הטורים, הפסוק מתחיל ומסיים בכ"ף, לומר
אע"פ ששחט צריך להכניס ידו ולבדוק הריאה, עכ"ל.
ויש לתת טעם למה הדבר רמוז דווקא באותיות כ'
האלה, יש לומר: בענין חסרון בריאה בלא נקב, דאם
החסרון הוא כמו כ' פשוטה אז נהגו להכשיר, ואם הוא
כמו כ' כפופה נהגו להטריף. וזה שנרמז בכתוב: "פִּי
יִרְחַק מִמָּקֶד", כלומר אם החסרון כמו כ' כפופה, ירחק
ממך הבשר ולא תאכלנו כי טריפה היא, ומסיים הכתוב
"וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרָיִךְ בְּכָל אֹתוֹת נִפְשֶׁךָ", כ' פשוטה, שאם
החסרון כזה, "וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרָיִךְ" כי כשירה היא.

ספר "להתעורר באהבתך"

פִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָבָחָהּ ה'

בענין הכותל המערבי, מצאנו דבר מרגש עד מאוד,
שנכתב ב"תנא דבי אליהו רבה" (פרק ל'), ומן הראוי היה
לתלות שלט בכניסה לכותל, כדי שכל הבאים לשם
יידעו מגודל הקדושה השוררת במקום. וכך מספר התנא
דבי אליהו: ושוב פעם אחת נכנס ר' נתן לבית המקדש
ומצאו חרב, וכותל אחד עומד, הכותל המערבי. אמר,
מה טיבו של כותל זה? א"ל אחד, אני אראך. מיד נטל
טבעת אחת, ונעצה בכותל ההוא, והיתה הטבעת הולכת
ובאה (שהטבעת היתה מתנדנדת לכאן ולכאן, לפי
שהכותל היה מתנענע ונודעזעזע מאימת השכינה שלא
זזה משם, ונענוע הכותל עצמו לא היה ניכר לעין, לפי
שהכותל קבוע ונענוע שלו מעט, אבל הטבעת שהיא
קטנה ומטולטלת ותלויה בכותל, היה נענועה רבה וניכר
לעין, (פירוש 'ישועת יעקב'). עד שראה את הקב"ה
שהוא היה שוחה וזוקף, ועומד ומיילל על חורבן בית
המקדש ועל ישראל שגלו. נמצאנו למדים דבר נורא,
שכאשר אמרו חז"ל שהשכינה אינה זזה מן הכותל
המערבי, הפירוש היא שהיא ממש נמצאת שם, והראיה,
שמאימת השכינה הכותל מזדעזע ממש, דהיינו
שהכותלים זזים ממקומם, אומנם עינינו אינן רואות
זאת, אבל הנה כאשר נעצו את הטבעת בכותל, היתה
הטבעת מתנדנדת בגלל זעזוע הכותל.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

עֲשֹׂר תַּעֲשֶׂה (יד. כב)

עשר בשביל שתתעשר (שבת קי"ט). שנינו במשנה: שכר
מצוה, מצוה, שהעושה מצוה אחת זוכה לעשות מצוה
שניה. והרי השם יתברך משלם מידה כנגד מידה, ממילא
שכרה של מצוה הוא, אפשרות לשוב ולעשות אותה
המצוה. לפיכך, אם אדם מישראל מעשר את תבואתו,

מאחר ואנוכי הוא הנותן, הרי זה על תנאי

רְאֵה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם בְּרָכָה וְקָלָה (יא. כו-כח)

מה פשר ההדגשה "אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם"? יש לומר:
כתוב בגמרא (ברכות ז.): אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי:
כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא לטובה,
אפילו על תנאי, לא חזר בו. ועל כן אומר משה לישראל:
אילו נתן לכם הקב"ה את הברכות, אף שהן נתנו על
תנאי, לא היה לכם לחשוש שמא לא יתקיימו אף אם לא
הייתם מקיימים את התנאי, שהרי דיבור היוצא מפי
הקב"ה לטובה, אפילו על תנאי אינו חוזר בו, אולם
"רְאֵה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיךָ", ואנוכי, משה, נותן אותם על
תנאי: "אֵת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ", ורק אם תקיימו את
התנאי יחולו הברכות על ראשכם, וחלילה להיפך אם לא
תשמעו. הוא אשר כתב רש"י: את הברכה, על מנת אשר
תשמעו.

ספר "ושלל לא יחסר"

הברכה והקללה ביד האדם

וְנִתְּמָה אֵת הַבְּרָכָה עַל הַר גְּרִיזִים וְאֵת הַקָּלָה עַל הַר עֵיבָל
(יא. כט)

ונתתה את הברכה, את המברכים על הר גריזים, כלפי הר
גריזים הופכים פניהם, ופתחו בברכה ברוך האיש אשר
לא יעשה פסל ומסכה וגו', ואח"כ הפכו פניהם כלפי הר
עיבל, ופתחו בקללה (רש"י)

צריך להבין, מדוע נחוץ שיהפכו פניהם כלפי הר
הגריזים והר עיבל, משמע שבהתבוננם על הר גריזים
והר עיבל יבינו את מהות הברכה והקללה. יש לפרש על
פי המדרש תלפיות (ענף ברכות אות ב): ששני הרים יש
להם אותה תכונה, להצמיח. שכן שניהם נמצאים במקום
שמש ומוקפים נחלי מים ובטבע הבריאה היו צריכים
להצמיח בשווה בכל זאת בהר גריזים תמיד העשב
והאילנות רעננים ואילו הר עיבל לעולם יבש ולא
מצמיח כלל וכלל, ללמדך שלא התכונות הטבעיות הם
המביאות צמיחה אלא ברכת השם היא המצמיחה
וקללת השם היא המייבשת, הברכה גורמת לרענונות
והקללה גורמת ליובש אנשים טועים ומטעים את עצמם
באמרם אילו היה מצבם אחרת כבר היו מצליחים יותר
בלימודם ובעבודת השם. כך בעבודת השם וכך בכל
עניניהם רצה הקב"ה להראות לעם ישראל שלא מצב
החיצוני הוא הקובע, אלא הברכה והקללה, אם יש
לאדם שאיפות ומדות טובות, כל מצב שימצא בעצמו
יוכל להפכו לברכה ועם חוסר שאיפה ומדות רעות, גם
אם מצבו נראה מצויין הוא עלול חלילה להפכו לקללה.

ספר "לחתך עליון"

הבא, בראיית פני השכינה בשפע שאין לו הפסק, ובתוספת השגה ותענוג שאין לו תכלית.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות" בשם רבינו בחיי

הלכה: הלכות תלמוד תורה

כתב השו"ע (סי' רמ"ו): כל איש ישראל חייב בתלמוד תורה. ובפסקים ותשובות (אות א'): מצוה תלמוד תורה כוללת כמה מצוות: (1) מצות למוד תורה, בכלל זה מצות קביעת עיתים לתורה. (2) מצות ידיעת התורה, דהיינו לדעת כל התורה כולה. (3) מצות זכירת התורה, דהיינו לזכור כל התורה שלא ישכח דבר מלימודו. (4) האיסור להפסיק בלימודו. (5) מצות ללמד את בנו תורה. מצוה ללמד תורה לתלמידים.

ספר "פסקים ותשובות"

פתגם: הסוד הקשה ביותר לאדם הוא: לשמור את דעתו על עצמו.

ספר "שמחלה"

חקירה: אילן הסמוך למיצר

תקנת יהושע בן נון שמביא ביכורים וקורא. יש לו קניינים בחצר חבירו ששורשיו ינקו ממנה, או שיהושע תיקן רק שתהיה לו רשות לזה. (חידושי ר' שמואל ב"ב עמוד קיא)

סיפור: מות יציל מצדקה

שאלו לגאון אחד: מאי משמע מה שאמרו חכמינו: חכם שמת, הכל קרוביו. השיב אותו גאון והסביר: הידוע שחכם הוא בחזקת עני, שנאמר: לא לחכמים לחם, ולכן כל עוד החכם בחיים הכל מתרחקים הימנו, שלא יצטרכו לתמוך בו, אבל כיון שמת, הכל פתאום קרוביו, כדי להתהדר ביחוסו.

ספר "חד וחלק" חלק א' (דף קג)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ו"ס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליו, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, רינה בת פיבי. לידה קלה לרינה בת זהרה אנריאת. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים.

לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה

מזל טוב ליום הולדת של בני חניאל בן מלכה נ"י

נותנים לו מן השמים עוד יותר תבואה, למען יוכל להפריש יותר מעשר ולקיים שוב אותה המצוה. על כן נאמר בפסוק: **"תַּעֲשֶׂר"**, ולא נאמר במפורש **"תתעשר"**, לפי שהעשירות הזאת אינה ניתנת בתור מטהר בפני עצמה, אלא רק כדי שיוכל להפריש עוד מעשר.

ספר "מענינה של תורה"

שתי נתינות, ממון ולב

נָתַן תְּתֵן לוֹ וְלֹא יָרַע לְכֶבֶד בְּתִתְּךָ לוֹ כִּי בְּגָלָל הַדָּבָר הַזֶּה יִכְרְכֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ (טו. י).

התורה מבטיחה שבזכות הצדקה יתברך האדם בכל מעשיו. אבל הצדקה כוללת שתי נתינות: **"נָתַן תְּתֵן לוֹ"**, נתינה אחת היא נתינת הכסף, ועוד נתינה אחת, **"וְלֹא יָרַע לְכֶבֶד בְּתִתְּךָ לוֹ"**, צריך שנתנת הכסף תהיה מן הלב, שיראה לו פנים שוחקות, שיואמר לו מילה טובה, בקיצור שיתן לו את הלב, זה לא פחות חשוב מהכסף. אומרים חז"ל (ב"ב ט:): כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים, מתברך ב"א ברכות, וביחד י"ז ברכות. אומר הגאון מוילנא זצ"ל רמז לדבר: **"כִּי בְּגָלָל הַדָּבָר הַזֶּה"**, **"הַזֶּה"** בגימטריא י"ז, כלומר, בגלל הנתינה הכפולה של הכסף ושל לב ה' יברכהו בכל מעשיו ובכל משלח ידו.

ספר "יחי ראובן"

מעלת הצדקה בנתינת הרבה

נָתַן תְּתֵן לוֹ וְלֹא יָרַע לְכֶבֶד בְּתִתְּךָ לוֹ כִּי בְּגָלָל הַדָּבָר הַזֶּה יִכְרְכֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ (טו. י).

ביאר החיד"א, עפ"י דברי הרמב"ם **"והכל לפי רוב המעשה"** (אבות ג. טו), הנותן מאה זהובים בפעם אחת מקיים מצות אחת, אולם הנותן מאה פעמים זהוב אחד קיים מאה מצוות, כי בזה שנותן מאה פעמים משריש בעצמו מידת הנדיבות. וז"ש והכל לפי רוב המעשה. והנה היצר הרע מנסה בכל פעם למנוע את האדם מלתת צדקה אם מעט ואם הרבה, ואם אדם נותן פעם אחת את מאה הזהובים ניצח את יצרו פעם אחת, לא כן כשנותן את המאה זהובים במאה פעמים צריך לנצח את יצרו מאה פעמים. אמרה תורה **"נָתַן תְּתֵן לוֹ"** הרבה בנתינות, כי הכל לפי רוב המעשה. **"וְלֹא יָרַע לְכֶבֶד בְּתִתְּךָ לוֹ"**, אל ירע לך שאתה צריך לנצח את היצר הרע יותר פעמים, **"בְּגָלָל הַדָּבָר הַזֶּה"**, כלומר בכלל שאתה מכוון לנצח היצר הרע ולהיות רגיל בצדקה **"יִכְרְכֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ"**, מלבד שכר הצדקה עצמה כי רבה היא.

אוצרות התורה

וְהָיִיתָ אֶף שֹׂמֵחַ (טו. טו)

במצות השמחה אמרה תורה **"אֶף"**, שהוא לשון מיעוט, ללמדנו, שיתנהג האדם בשמחת העולם הזה באופן בינוני כיון שהיצר הרע מרקד אף הוא במקום השמחה ואף הצדיקים אינם יכולים להיות בטוחים בעצמם בעולם הזה. אבל עיקר השמחה ושלמותה היא לעולם

